

Det Centrale Handicapråd

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Indenrigs- og sundhedsminister Bertel Haarder
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K
Sendt pr. mail: sum@sum.dk

Den 19. marts 2010
Ref.
D.nr.2009/01101-005

Kære Bertel Haarder

Allerførst vil jeg ønske tillykke med udnævnelsen til indenrigs- og sundhedsminister. Jeg ser frem til et fortsat godt samarbejde.

Det Centrale Handicapråd henvender sig hermed til dig om to meget forskellige forhold.

Det ene forhold vedrører rammerne for stemmeafgivelse og rådets henvendelse har baggrund i Center for Ligebehandling af Handicappedes statusberetning for 2009, som blev offentliggjort i januar 2010.

Ligebehandlingscentret har i 2008-2010 valgt at sætte fokus på demokrati, valg og demokratisk medborgerskab for mennesker med funktionsnedsættelse, blandt andet gennem det to-årige fælleseuropæiske projekt "Min mening, Min stemme – M.O.TE". Projektet sætter fokus på valgdeltagelse og demokratisk medborgerskab for mennesker med udviklingshæmning.

Med FN's konvention om rettigheder for mennesker med handicap, artikel 29 ligger der en forpligtelse hos deltagerlandene til at sikre politiske rettigheder for mennesker med funktionsnedsættelse, og muligheden for at nyde dem på lige vilkår med andre. Konventionen forpligter deltagerlandene til at sikre, at stemmeprocedurer, afstemningsfaciliteter og valgmaterialer er tilgængelige for mennesker med funktionsnedsættelse.

Stemmeafgivelse er en proces, der kræver færdigheder, som kan påvirkes af udviklingshæmning, fx evnen til at læse, skrive og forstå forskellige informationer. Mennesker med udviklingshæmning kan derfor have behov for tiltag, der sikrer, at stemmeafgivelsen er tilgængelig for denne befolkningsgruppe.

En meget væsentlig del af projektet er, at der i de deltagende lande; Irland, Italien, Malta, Spanien, Ungarn og Danmark gennemføres en tredelt interviewundersøgelse blandt 20 mennesker med udviklingshæmning i hvert deltagerland. I 2009 er første del af interviewundersøgelsen gennemført.

Et fællestræk for de gennemførte interviewundersøgelser er, at mange interviewpersoner, giver udtryk for, at stemmesedlen er svær at forstå og anvende. Svarene fra de irske interviewpersoner adskiller sig i denne sammenhæng, da de oplever, at stemmesedlen er let at forstå. Dette kan meget vel hænge sammen med, at der på de irske stemmesedler er fotos af kandidaterne, og nogle interviewpersoner fremhæver også specifikt, at disse fotos har hjulpet på forståelsen af stemmesedlen.

På baggrund af ovenstående vil Det Centrale Handicapråd opfordre dig til at tage initiativ til at sikre, at stemmesedler er tilgængelige for mennesker med udviklingshæmning og andre med behov for information, der er tilrettelagt i en letforståelig form.

Desuden kan mennesker med udviklingshæmning have behov for viden og information om demokrati og valg, som er tilrettelagt på en måde, der imødekommer de specifikke behov, der er affødt af det at have en udviklingshæmning. Derfor kan informationstilgængelighed have betydning for muligheden for at tilegne sig viden og information og kan i sidste ende blive afgørende for, om mennesker med udviklingshæmning afgiver deres stemme ved valg.

Rådet vil derfor opfordre dig til at tage initiativ til udarbejdelse af let tilgængelige materialer om demokrati og valg for mennesker med udviklingshæmning og andre kognitive funktionsnedsættelser.

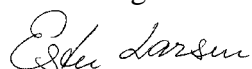
Det andet forhold, som jeg på rådets vegne vil henlede din opmærksomhed på, er rammerne for fosterdiagnostik. Det Centrale Handicapråd har over en årrække fulgt udviklingen inden for fosterdiagnostik og særligt siden, der i 2004 blev indført nye retningslinier, som anbefaler tilbud om fosterdiagnostiske undersøgelser til alle gravide. Senest har rådet drøftet en redegørelse, som Etisk Råd udgav i efteråret 2009 om fremtidens fosterdiagnostik, hvor det understreges, at udviklingen inden for fosterdiagnostikken vil medføre betydelige etiske udfordringer. Etisk Råds redegørelse fremhæver Folketingets vedtagelse V 105 fra 15. maj 2003, hvor Folketinget har opfordret regeringen til at sikre en løbende etisk overvågning af fosterdiagnostikken og at styrke samarbejdet med handicaporganisationerne i forbindelse med rådgivning af gravide før og efter fosterdiagnostik.

På baggrund af Etisk Råds redegørelse vil Det Centrale Handicapråd hermed gøre opmærksom på, at rådet mener, der er behov for en mere detaljeret regulering af fosterdiagnostikken, så det fremover sikres, at også etiske hensyn og ikke udelukkende den medicinske udvikling, der bliver bestemmende.

Rådet har derudover flere gange tidligere nævnt, - og mener fortsat – at der er brug for at følge opfordringerne i V 105 om en specifik løbende etisk overvågning, og om at sikre den ikke-sundhedsfaglige rådgivning, herunder at formalisere et samarbejde med handicaporganisationerne om dette.

Denne henvendelse er sendt i *kopi* til Folketingets Sundhedsudvalg for også at gøre udvalget opmærksom på rådets syn på rammerne for fosterdiagnostikken.

Med venlig hilsen

Ester Larsen
Formand

Kopi: Folketingets Sundhedsudvalg